

Hoogheemraadschap van Rijnland
T.a.v. College van Dijkgraaf en Hoogheemraden
Archimedesweg 1
2333 CM LEIDEN

Bank NWB 636751902
BTW NL823338848B01
KvK 52811751

Datum : 13 april 2017
Betreft : Jaarstukken 2016
Behandeld door : H. Laarman

Het bijgaande wordt u toegezonden:

- ☐ op uw verzoek d.d.
- ☒ ter informatie
- ☐ met verzoek om terugzending
- ☐ ter ondertekening
- ☐ ter behandeling
- ☒ ten behoeve van uw archief
- ☐ ter controle
- ☐ retour, met dank voor inzage
- ☐ met verzoek contact op te nemen met
- ☐ n.a.v. het mondeling/telefonisch onderhoud d.d.
- ☐ opmerkingen

Ter attentie van het Algemeen Bestuur

Datum : 13 april 2017
Betreft : Aanbieding jaarstukken 2016
Ons kenmerk : U17.285
Behandeld door : Henk Laarman

Geacht bestuur,

Hiermee bieden we u de jaarstukken 2016 van de GR AQUON aan welke het jaarverslag, de jaarrekening en de overige gegevens bevatten.

De vraag naar producten en diensten van AQUON door onze opdrachtgevers van de waterschappen lag in 2016 wederom hoger dan in het voorgaande jaar. Het productieniveau aan monsternames, analyses en adviezen steeg met ruim 3%. Ten opzichten van de vooraf opgegeven productie over het jaar 2016 van de waterschappen steeg de gerealiseerde productie met meer dan 10%.

We zijn verheugd te kunnen melden dat de financiële doelstellingen voor 2016 voor het derde opeenvolgende jaar zijn gehaald. In de voorgaande twee jaren was een positief resultaat gerealiseerd, dat in de ombouw van AQUON is geïnvesteerd. Over het jaar 2016 wordt het behaalde begrotingsoverschot (zoals in de zomer van 2016 werd voorspeld) teruggestort aan de deelnemende waterschappen.

In 2016 heeft een verbetering plaatsgevonden in de registratie van de complexe AQUON laboratorium productie. De externe accountant heeft in haar jaarlijkse audit, naast haar reguliere controlewerkzaamheden ook deze registratie beoordeeld en de gepresenteerde productiewaarden nu definitief bevestigd.

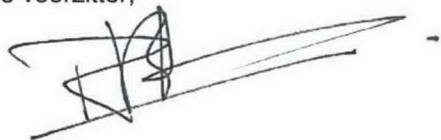
Het ombouwprogramma, waartoe bestuurlijk in 2015 was besloten, is succesvol binnen de gestelde kaders van tijd en geld afgerond. De inrichting van een afgeslankte organisatie is formeel per 1 april 2017 middels een gelopen plaatsingsproces afgesloten. Ten aanzien van het project "sluiting locatie Breda", een no-regret maatregel in de doorontwikkeling van AQUON, is minder uitgegeven dan de begrootte projectbudget.

De strategische discussie over de positie van AQUON, welke in 2015 was gestart, hebben we in 2016 kunnen afronden met belangrijke beslissingen. AQUON als ketenpartner van de deelnemende waterschappen te positioneren. Door de juiste discussies beargumenteerd met elkaar te voeren is bestuurlijke rust teruggekeerd en zijn alle dossiers uit het verleden definitief afgesloten. In het jaar 2017 werkt AQUON aan haar AQUON 2.0 programma.

Tevreden kijken we terug op het afgesloten jaar en we zijn vol vertrouwen over het nieuwe jaar.

Namens het dagelijks bestuur van AQUON,

de voorzitter,

ir. R.W. Bleker

de secretaris

ir. J.K. Bouma

Instituut voor wateronderzoek en advies

Jaarstukken AQUON 2016

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

INHOUDSOPGAVE

Jaarverslag 2016	3
Voorwoord	4
Kerngegevens van de GR AQUON	5
profielschets en verkorte weergave van de financiële resultaten	6
Programmaverantwoording	9
PROGRAMMA LABORATORIUM	9
PROGRAMMA EIGENAARSDEEL	11
ParagraFen	13
Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar	13
Bedrijfsvoering	13
Uitgangspunten en normen	16
Kostentoerekening	16
Weerstandvermogen	16
Kapitaalgoederen en bedrijfsmiddelen	19
Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen	19
EMU-saldo	20
Incidentele baten en lasten	21
Waterschapsbelastingen	21
Verbonden partijen	21
Jaarrekening 2016	22
Balans per 31 december 2016	23
Exploitatierkening over het jaar 2016	24
Waarderingsgrondslagen	25
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	25
Toelichting op de balans per 31 december 2016	27
Toelichting op de exploitatierkening over het begrotingsjaar	34
Programma Laboratorium	35
Programma Eigenaarsdeel	40
Overige gegevens	43
Besluit tot RESULTAATbestemming 2016 en vaststelling van de jaarrekening	44
Controleverklaring	45

JAARVERSLAG 2016

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

VOORWOORD

Voor u liggen de jaarstukken 2016 van Aquon, welke het jaarverslag 2016, de jaarrekening 2016 en de overige gegevens bevatten.

Wij zijn verheugd u te kunnen melden dat de (financiële) doelstellingen voor 2016 voor het derde opeenvolgende jaar zijn gehaald. Het ombouwprogramma, waartoe bestuurlijk in 2015 was besloten, is succesvol binnen de gestelde kaders van tijd en kosten afgerond. En tevens hebben wij de strategische discussie, welke in 2015 was gestart, in 2016 kunnen afronden met belangrijke beslissingen over de toekomst van Aquon als ketenpartner van de deelnemende waterschappen.

De vraag van opdrachtgevers naar de producten en diensten van AQUON lag in 2016 wederom hoger dan in het voorgaande jaar. Het productieniveau voor de deelnemende hoogheemraadschappen en waterschappen aan monsternames, analyses en adviezen steeg in vergelijking met 2015 met ruim 3 % naar 11,7 miljoen punten. Deze productie is gerealiseerd binnen het Programma Laboratorium tegen een totaal kostenniveau van € 19,5 miljoen. AQUON had een kostenbegroting van €19,9 miljoen met een begrote productie van 10,4 miljoen productiepunten. Met een werkelijke productie van 13 procent boven begroting realiseert AQUON een positief begrotingsoverschot van €524.000. Dit begrotingsoverschot wordt conform de GR teruggelegd aan haar deelnemers. Door deze terugbetaling realiseert AQUON over het programmajaar 2016 geen operationeel resultaat.

In het kader van de "Ombouw Aquon" is het laboratorium in Breda gesloten en zijn alle faciliteiten en medewerkers verhuisd naar de resterende laboratoria in Leiden en Tiel. Het logistieke hoofdproces is gestroomlijnd: de monsterontvangst is gecentraliseerd, dubbelingen in de uitvoering zijn opgeheven en de communicatielijnen met opdrachtgevers zijn binnen een nieuw opgerichte afdeling vormgegeven. In 2016 is bovendien veel geïnvesteerd in de kwaliteit en het mobiliteitsbewustzijn van het personeel. De noodzakelijke personeelsafvloeiing van 12,6 FTE is daardoor in een relatief positieve setting gerealiseerd. Het ziekteverzuim is in een turbulent jaar 2016 gedaald. Ten tijde van dit schrijven wordt de ombouw middels een plaatsingsproces van het personeel afgesloten. De effectiviteit en de efficiency van Aquon zijn daarmee significant verbeterd, hetgeen zijn effect zal hebben op de financiële performance in 2017. De ombouw is in 2016 volledig gefinancierd uit de in 2014 en 2015 opgebouwde bestemmingsreserve.

De Strategie en Governance van Aquon zijn in een proces van ambtelijke en bestuurlijke bewustwording opnieuw vastgesteld onder de titel "Naar Aquon 2.0". Aquon 2.0 omdat de positie van Aquon zal moeten toegroeien van leverancier naar ketenpartner. De toevoeging "naar" omdat met deze beweging een majeure veranderopgave ontstaat, welke alleen mogelijk is in een aangepaste governance structuur van bestuurlijke verhoudingen en ambtelijke afstemming. De jaren 2017 en 2018 zullen in het licht van deze ontwikkelingen staan.

Bestuurlijk is er in het jaar 2016 frequent contact geweest. Het dagelijks bestuur heeft zeven maal vergaderd. Het algemeen bestuur heeft vijf maal vergaderd. Met de afronding van de strategische heroriëntatie zal de vergaderfrequentie in 2017 verder worden teruggebracht.

De positieve resultaten zijn mogelijk geworden door de gedrevenheid van de circa 160 medewerkers van AQUON, welke tezamen het belangrijkste kapitaal van het bedrijf vormen. Door onze aandacht en gedrevenheid voor kwaliteit en waarde-creatie in de totale milieuketen dragen wij bij aan de zorg voor de watersystemen en de afvalwaterzuivering.

De voorzitter

De directeur

Ir. R.W. Bleker

Ir. J.K. Bouma

13 april 2017

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

KERNGEGEVENS VAN DE GR AQUON

Deelnemende water- en
hoogheemraadschappen

Waterschap Aa en Maas
Waterschap Brabantse Delta
Waterschap De Dommel
Hoogheemraadschap van Delfland
Waterschap Hollandse Delta
Waterschap Rivierenland
Hoogheemraadschap van Rijnland
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

Provincies

Gelderland
Noord-Brabant
Noord-Holland
Utrecht
Zuid-Holland

Bestuurssamenstelling
Op 31 december 2016

Dhr. R.W. Bleker (Bestuursvoorzitter) (*)
Dhr. J.J.M. van der Aa
Dhr. G.P. Beugelink (*)
Dhr. P.F.J. van der Eijnden
Dhr. W.P.J. de Kleijn
Dhr. H. Pluckel (*)
Dhr. C. Sas
Mw. E.H.T. Stravens (*)
Mw. I.J.A. ter Woorst

(*) Dagelijks Bestuur

Directie

Dhr. J.K. Bouma

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

PROFIELSCHETS EN VERKORTE WEERGAVE VAN DE FINANCIËLE RESULTATEN

Profielschets

AQUON, Instituut voor wateronderzoek, levert haar diensten voornamelijk aan de negen waterschappen en hoogheemraadschappen Aa en Maas, Brabantse Delta, De Dommel, Delfland, Hollandse Delta, Rijnland, Rivierenland, Schieland en de Krimpenerwaard en De Stichtse Rijnlanden. Daarnaast behoren gemeenten, rijksoverheid en bedrijven tot de klantenkring. AQUON biedt het gehele proces van monsternamen tot en met onderzoek en advisering aan. Door het aanbieden van producten binnen het gehele proces is AQUON de ideale partner voor watergerelateerd onderzoek en advisering over het natte milieu. De organisatie bestaat uit circa 160 gespecialiseerde en gemotiveerde medewerkers. Het verzorgingsgebied van AQUON omvat met name de provincies Gelderland, Noord-Brabant, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland.

AQUON voert exclusief de bemonstering en analyse van het natte milieu uit voor haar partners. Daarnaast voert zij voor meerdere waterschappen aanvullende werkzaamheden uit op gebied van wateronderzoek.

De partners van AQUON zijn de negen waterschappen zoals bovenstaand benoemd. Voor een beperkt aantal derden klanten worden dezelfde diensten verleend.

Inzicht in financiële ontwikkeling

In het jaar 2016 heeft AQUON belangrijke nieuwe strategische keuzes gemaakt. AQUON zal zich in de komende jaren gaan ombuigen naar een ketenpartner voor haar deelnemende hoogheemraadschappen en waterschappen. De verandering van leverancier van producten & diensten naar een samenwerkingspartner gericht op de totale keten zal veel veranderingen in de bedrijfsvoering bij zowel AQUON als ook bij de deelnemende partners gaan verlangen.

Het jaar 2016 stond de operationalisering van de maatregelen vanuit het plan "Ombouw AQUON" centraal. Dit ombouwplan, waartoe aan het eind van het jaar 2015 toe was besloten, betrof het realiseren van een verbeterd klantportaal en efficiëntie in de AQUON bedrijfsvoering. Om transparantie in de financiële gevolgen te behouden is de begroting 2016 en deze jaarstukken gebaseerd op twee programmabegrotingen te weten Laboratorium en Eigenaarsdeel.

In het bijgaande totaaloverzicht wordt op een transparante wijze inzicht gegeven in de behaalde financiële resultaten over de jaren 2016 in vergelijking tot 2015 en de begroting van 2016 over de gehele bedrijfsvoering. Het overzicht geeft in grote lijnen de financiële ontwikkelingen van AQUON weer door de relatie te leggen met de productieomgeving waarin AQUON zich begeeft. Deze schematische weergave van financiële resultaten wijkt daarmee af van de door de BBVW voorgeschreven formats van de programmabegroting en verantwoording. Het geeft echter geen tegenstrijdige informatie.

De voorgeschreven formats programmabegroting en verantwoording zijn opgenomen in een afzonderlijk hoofdstuk.

Programma AQUON TOTAAL

Inzicht in financiële ontwikkelingen

Realisatie 2016

Realisatie 2015

Programma
begroting 2016
na wijziging

Programma Laboratorium

OPBRENGSTEN

Bijdrage deelnemers	19.076.603	20.113.489	19.607.000
Diensten voor derden	395.373	313.983	300.000
Externe rentebaten	0	28	0
TOTAAL INKOMSTEN	19.471.976	20.427.500	19.907.000

LASTEN

Personeelslasten, reguliere bedrijfsvoering	10.399.623	10.010.913	10.972.625
Bedrijfslasten (overige indirecte lasten)	2.187.006	2.339.914	2.312.600
Kapitaalslasten	1.461.266	1.830.712	1.493.200
TOTAAL VASTE (INRICHTINGS-) KOSTEN	14.047.895	14.181.539	14.778.425

Personeelslasten Inhuur productiepersoneel	535.517	484.269	607.175
Materiële lasten	2.664.097	2.531.079	2.732.600
Uitbestedingen analyses	2.224.468	1.738.505	1.588.800
TOTAAL VARIABELE PRODUCTIEKOSTEN	5.424.082	4.753.853	4.928.575
Onvoorzien	0	0	200.000
TOTALE OPERATIONELE KOSTEN	19.471.976	18.935.392	19.907.000

OPERATIONEEL RESULTAAT LABORATORIUM	0	1.492.108	0
--	----------	------------------	----------

Programma Eigenaarsdeel

LASTEN

Personeelslasten	511.622	0	560.000
Bedrijfslasten	339.658	0	400.000
Uitbestedingen analyses	0	0	420.000
Afschrijvingen van boekverliezen	283.684	1.514.117	0
Advieskosten strategie en herstructurering	147.499	285.681	100.000
Vrijval frictiekosten Sociaal Statuut	0	-836.930	0
TOTAAL LASTEN EIGENAARSDEEL	1.282.463	962.868	1.480.000

Mutatie Bestemmingsreserve	1.282.463	0	1.480.000
BEDRIJFSRESULTAAT	0	529.240	0

In het hoofdstuk "Programmaverantwoording" van deze jaarstukken worden de bereikte bedrijfsdoelen en de financiële resultaten verantwoord.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Algemene toelichting op de jaarstukken

Inleiding

Het Waterschapsbesluit schrijft in artikel 4.30 voor dat de jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen. In artikel 30 van het Waterschapsbesluit wordt voorgeschreven dat het jaarverslag de paragrafen bevat die ingevolge artikel 4.11 van het Waterschapsbesluit ook in de begroting zijn opgenomen.

Redactioneel is getracht het dubbel weergeven van informatie in de jaarstukken te voorkomen, tenzij wet- en regelgeving in relatie tot het jaarverslag en de jaarrekening anders voorschrijft.

AQUON heeft, nadat de programmabegroting 2016 in juli 2015 was vastgesteld, een eerste programmabegroting 2016 ter zienswijze bij haar deelnemende hoogheemraadschappen en waterschappen neergelegd. Deze eerste programmabegrotingswijziging is in januari 2016 door haar bestuur vastgesteld. In de jaarrekening is de verplichte opmaak van begroting voor wijziging en begroting na wijziging opgenomen.

AQUON kent in het begrotingsjaar 2016 twee programmabegrotingen. Het programma "Laboratorium" betreft de reguliere bedrijfsvoering activiteiten van AQUON. Het tweede programma "Eigenaarsdeel" betreft transformatiekosten om AQUON te laten aanpassen aan nieuwe strategische keuzes van het bestuur. Voor het tweede programmaonderdelen heeft het bestuur een separaat programma laten opstellen. In het hoofdstuk "Programmaverantwoording" is een toelichting op genomen wat bereikt is en wat de uitgaven per programma zijn geweest.

In het hoofdstuk "Paragrafen" wordt een toelichting gegeven op de volgende –vanuit regelgeving verplichte- onderwerpen. Achtereenvolgend worden de volgende paragrafen behandeld: ontwikkelingen sinds het vorig begrotingsjaar; bedrijfsvoering; uitgangspunten en normen, kostentoerekening. weerstandsvermogen; financiering;; onttrekkingen aan bestemmingsreserves en voorzieningen; EMU saldo; incidentele baten en lasten; waterschapsbelastingen en verbonden partijen.

PROGRAMMAVERANTWOORDING

PROGRAMMA LABORATORIUM

In dit programma zijn de reguliere laboratorium activiteiten opgenomen. De ontwikkelingen in het kort zijn dat de voorgenomen besluiten met betrekking tot de vorming van een Bedrijfsbureau zijn met ingang van 2016 geëffectueerd. Tevens is er sprake van een gereduceerde personeelsformatie en van het verminderen van het aantal locaties. In de paragraaf ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar zal een en ander nader worden toegelicht.

In onderstaande tabel worden de financiële ontwikkelingen voor het Programma Laboratorium weergegeven:

Programma Laboratorium			
Inzicht in financiële ontwikkelingen	Realisatie 2016	Realisatie 2015	Programma begroting 2016 na wijziging
OPBRENGSTEN			
Bijdrage deelnemers	19.076.603	20.113.489	19.607.000
Diensten voor derden	395.373	313.983	300.000
Externe rentebaten	0	28	0
TOTAAL INKOMSTEN	19.471.976	20.427.500	19.907.000
LASTEN			
Personeelslasten, reguliere bedrijfsvoering	10.399.623	10.010.913	10.972.625
Bedrijfslasten (overige indirecte lasten)	2.187.006	2.339.914	2.312.600
Kapitaalslasten	1.461.266	1.830.712	1.493.200
TOTAAL VASTE (INRICHTINGS-) KOSTEN	14.047.895	14.181.539	14.778.425
Personeelslasten Inhuur productiepersoneel	535.517	484.269	607.175
Materiële lasten	2.664.097	2.531.079	2.732.600
Uitbestedingen analyses	2.224.468	1.738.505	1.588.800
Onvoorzien	0	0	200.000
TOTAAL VARIABLE PRODUCTIEKOSTEN	5.424.082	4.753.853	5.128.575
TOTALE OPERATIONELE KOSTEN	19.471.976	18.935.392	19.907.000
BEDRUFRESULTAAT	0	1.492.108	0

Met verrekening van de inkomsten behaald met externe omzet € 395.373 (2015: € 313.983) kan op basis van de gerealiseerde productie voor haar deelnemende waterschappen (11.718.814 productiepunten) een integrale productie puntprijs worden berekend van € 1,63 (2015: € 1,64).

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

De producten en diensten worden aan de deelnemende waterschappen op basis van nacalculatie in rekening gebracht op basis van de afgesproken berekeningssystematiek.

Op basis van de verrekening-afspraken kan het volgende overzicht worden gegeven over de financiële bijdrage per deelnemend hoogheemraadschap en waterschap.

Waterschap of Hoogheemraadschap Bedragen x € 1.000	Kosten AQUON dienstverlening 2016	Betaalde voorschotten 2016	definitieve afrekening 2016
Aa en Maas	1.429	1.420	9
Brabantse Delta	2.535	2.549	-14
De Dommel	1.645	1.654	-9
Delfland	1.166	1.184	-18
Hollandse Delta	3.416	3.784	-368
Rijnland	3.319	3.328	-9
Rivierenland	3.479	3.509	-30
Schieland en de Kr'waard	940	953	-13
De Stichtse Rijnlanden	1.148	1.220	-72
Totaal	19.077	19.601	-524

PROGRAMMA EIGENAARSDEEL

Met ingang van 2016 is AQUON gaan werken met een programmabegroting Eigenaarsdeel. In dit Programmaonderdeel worden de activiteiten gebundeld die te maken hebben met het "AQUON Ombouwplan". Op deze wijze kunnen ontwikkelingen gerelateerd aan de ombouw van AQUON goed gevolgd worden. In de vergelijkende cijfers van het begrotingsjaar 2015 zijn de uitgaven opgenomen die gerelateerd zijn aan de strategische ontwikkelingen van AQUON.

In onderstaande tabel worden de financiële ontwikkelingen voor het Programma Eigenaarsdeel weergegeven:

Programma Eigenaarsdeel			
Inzicht in financiële ontwikkelingen	Realisatie 2016	Realisatie 2015	Programma begroting 2016 na wijziging
LASTEN			
Personeelslasten voormalig personeel	511.622	0	560.000
Bedrijfslasten (overige indirecte lasten)	339.658	0	400.000
Uitbestedingen analyses	0	0	420.000
Afschrijvingen van boekverliezen	283.684	1.514.117	0
Advieskosten strategie en herstructurering	147.499	285.681	100.000
Vrijval frictiekosten Sociaal Statuut	0	-836.930	0
TOTAAL LASTEN EIGENAARSDEEL	1.282.463	962.868	1.480.000
Mutatie Bestemmingsreserve	1.282.463	0	1.480.000
BEDRIJFSRESULTAAT	0	-962.868	0

In kader van het ombouwplan AQUON zijn de kosten in het begrotingsjaar 2016 als volgt verder te specificeren:

De personeelslasten voormalig personeel betreffen voornamelijk:

Afkoop voormalig personeel	€ 81.400
Kosten als gevolg van fricitekosten personeelsverloop	€ 211.000
Reservering voor extra reiskosten als gevolg van extra reistijd	€ 190.000

De bedrijfslasten betreffen voornamelijk:

Advieskosten verbouwingen, personeel en organisatie	€ 249.000
Overige diensten derden gerelateerd aan de sluiting van Breda	€ 59.400

De afschrijving van boekverliezen ter waarde van € 283.684 betreft de afwaardering van de technische installaties van het pand in Breda.

De investeringen als gevolg van het Ombouwprogramma zijn op de balans verantwoord onder de post materieel vast actief. Het betreft een bedrag van € 743.942. In de Programmabegroting 2016 is vastgelegd dat de gevolgen van deze "no regret" investeringen in de jaren 2017 -2020 (versneld) worden afgeschreven. De afschrijvingstermijn is op vier jaar gesteld. Deze afwijkende termijn is door het bestuur gekozen om de afschrijvingskosten te verantwoorden in lijn met de strategische keuzes voor de komende jaren.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

PARAGRAFEN

ONTWIKKELINGEN SINDS HET VORIGE BEGROTINGSJAAR

In 2016 is uitvoering gegeven aan het programma "Ombouw AQUON". Het ombouwprogramma voorziet in het versterken van het klantcontact en het realiseren van efficiëntie in bedrijfsvoering. Ingrijpende maatregelen zijn genomen om een klantportaal centraal in te richten onder de naam "Bedrijfsbureau". In het Bedrijfsbureau zijn ook de centralisatie van de activiteiten van de monsterontvangst in Leiden opgenomen. Ook werden werkzaamheden op het gebied van analyses gecentraliseerd op de locaties in Tiel en Leiden. De locatie Breda is in het jaar 2016 gesloten en het aantal personeelsleden gereduceerd. Om de centralisatie van analyses op twee resterende locaties Tiel en Leiden mogelijk te maken, zijn deze locaties verbouwd en deels opnieuw ingericht.

In de vastgestelde begroting 2016 is naar aanleiding van de aangekondigde maatregelen, een nieuwe personeelsformatie gepresenteerd. Ten behoeve van het personeel plaatsingsproces is in overleg met de sociale partners (GO) een nieuw sociaal statuut opgesteld. Het plaatsingsproces is op basis van de personeelsformatie opgenomen in de begroting 2016 en zal naar verwachting op 1 april 2017 zijn afgerond.

Bedrijfsvoering Personeel

In het jaar 2016 hebben meerdere mutaties plaatsgevonden in het AQUON managementteam. Vooreerst zijn hier keuzes gemaakt om deze vacante posities met interim functionarissen in te vullen. Deze keuze ligt in het verlengde van het operationaliseren van de opgave uit de nieuwe strategische richting.

Op 31 december 2016 had AQUON 161 medewerkers in dienst. Het verloop in personeel is in onderstaande tabel weergegeven. In 2016 zijn 7 medewerkers uit dienst getreden en in dienst getreden van deelnemende waterschappen. Daarnaast zijn er 6 medewerkers uitgestroomd om elders een nieuwe uitdaging aan te gaan en 1 medewerker is arbeidsongeschikt verklaard. In het overzicht worden stagiaires niet meegeteld in het aantal personeelsleden per balansdatum.

Geslacht	Aantal medewerkers		Aantal fte	
	2016	2015	2016	2015
Man	102	111	100,6	109,3
Vrouw	59	64	45,7	49,6
Totaal	161	175	146,3	158,9

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim is in 2016 gemiddeld zes procent. Dit percentage kan aangemerkt worden als relatief hoog. De oorzaken zijn de vele organisatieveranderingen en werkdruk. In samenwerking met de Arbodienst wordt door het management proactief gestuurd op verlaging van het aantal ziekmeldingen en het verzuimpercentage. Ten opzichte van het jaar 2015 is het aantal meldingen fors gedaald en is het verzuim door gerichte acties met gemiddeld één procent gedaald.

Geslacht	Ziekmeld frequentie		Ziekteverzuim percentage	
	2016	2015	2016	2015
Man	1,2	1,9	4,8%	6,3%
Vrouw	1,6	2,7	8,9%	8,5%
Totaal (gewogen gemiddelde)	1,3	2,1	6,0%	6,9%

Inhuur personeel

Naast de inzet van eigen medewerkers heeft AQUON gebruikgemaakt van uitzendkrachten. Deze medewerkers worden ingehuurd ten behoeve van verschillende laboratorium werkprocessen en projecten. Gedurende het jaar 2016 werden uitzendkrachten onder andere ingezet bij de centrale monsterontvangst en team Monstername en Logistiek ter vervanging van zieken. Met de inzet van deze flexibele arbeidskrachten samen met extra inspanningen van de eigen medewerkers werd gezorgd voor continuïteit van het primaire proces.

Een andere vorm van inhuur zijn medewerkers die tijdelijk ingehuurd worden vanwege hun specifieke expertise. De organisatie en hervorming van AQUON vraagt kennis en kunde die niet altijd aanwezig is bij haar personeel. In het jaar 2016 is met name door de voorgestelde organisatieveranderingen veelvuldig gebruikt gemaakt van interim managers en expertise op gebied van interim management, HRM, bestuurssecretaris en business control activiteiten. De kosten in het jaar 2016 bedroegen hiervoor € 600.435 (2015 € 175.761).

Productie

De negen aangesloten waterschappen en hoogheemraadschappen hebben in 2016 opnieuw een verhoogd productievolume van AQUON gevraagd. De productie voor de deelnemers betrof 11,7 miljoen productiepunten. In het jaar 2015 en 2014 betrof dit aantal respectievelijk 11,3 en 10,7 miljoen productiepunten.

In vergelijking met het aantal productiepunten opgenomen in de programmabegroting is in 2016 13% meer productie gerealiseerd dan was voorzien. Een opvallende stijging in een productiesegment van AQUON is de vraag naar voorbereidende activiteiten ten aanzien van waterbodemonderzoek. Een dermate stijging heeft grote gevolgen voor AQUON voor de kosten voor uitbesteed werk.

AQUON heeft daarnaast productie geleverd aan derden. AQUON levert beperkt productie aan derden. Het betreft productie waarmee een directe relatie ligt met het voorzieningsgebied en/of de activiteiten van de deelnemende hoogheemraadschappen en waterschappen. De wet Markt en Overheid wordt hierbij in ogenschouw genomen. Het betrof 262.515 productiepunten. Van de totale productie is 2,2% aan derden geleverd.

In onderstaand overzicht wordt het totaal aantal productiepunten voor de deelnemende waterschappen weergegeven:

Productie AQUON 2016 voor deelnemers GR	ILOW-punten	
	2016	2015
Programmabegroting	10.382.000	10.280.534
Gerealiseerde productie	11.718.614	11.340.214
Percentage realisatie t.o.v. begroting	112,9%	110,3%

Het productieniveau van de afgelopen drie jaren kan op de volgende wijze per waterschap en hoogheemraadschap worden weergegeven:

Waterschap of Hoogheemraadschap	ILOW-punten			% gemiddeld over 3 jaar
	2016	2015	2014	
Aa en Maas	1.049.358	893.292	794.197	8,1%
Brabantse Delta	1.441.403	1.334.034	1.484.131	12,6%
De Dommel	1.053.718	1.067.775	1.007.880	9,3%
Delfland	862.471	817.032	754.853	7,2%
Hollandse Delta	1.872.081	1.816.933	1.550.417	15,5%
Rijnland	2.077.621	2.138.194	1.925.326	18,2%
Rivierenland	1.957.972	1.917.717	1.894.387	17,1%
Schieland en de Krimpenerwaard	658.059	553.193	551.809	5,2%
De Stichtse Rijnlanden	745.931	802.044	784.590	6,9%
Totaal	11.718.614	11.340.214	10.747.590	100,0%

Bedrijfsbureau

Met ingang van 2016 is AQUON gaan werken met een Bedrijfsbureau. Het Bedrijfsbureau is het nieuwe klantenportaal waar de centrale klantcoördinatie plaatsvindt en de gerelateerde AQUON werkprocessen worden gemonitord. Het Bedrijfsbureau is ingedeeld in vijf disciplines. De disciplines binnen het Bedrijfsbureau zijn: Oppervlaktewater, Hydrobiologie, Zuiveren, Waterbodembodem en Vergunningen & Handhaving. Het Bedrijfsbureau vormt hiermee de verbinding tussen de waterschappen en de productieafdelingen van AQUON. Er vindt regelmatig afstemming plaats tussen de opdrachtgevers en het Bedrijfsbureau. Klantvragen en eventuele klachten worden hier opgepakt en in samenwerking met de opdrachtgevers en de relatiemanagers uitgevoerd en/of opgelost.

Onder de organisatie van het Bedrijfsbureau valt ook de ontvangst van monsters. Deze activiteiten zijn sinds de zomer van 2016 geheel gecentraliseerd in Leiden. Bij monsterontvangst worden monsters ontvangen, geregistreerd, ingang- en volledigheidscntroles uitgevoerd en wordt ervoor gezorgd dat het juiste laboratorium(-onderdeel) de aangevraagde analyses uitvoert. De analyseresultaten worden door het Bedrijfsbureau beschikbaar gesteld aan de klant.

Monstername en Logistiek

Eén van de belangrijke onderscheidende factoren van AQUON ten opzichte van andere laboratoria is het feit dat AQUON de monstername geïntegreerd met de laboratoriumanalyses verzorgt. Tevens hebben de medewerkers uit dit AQUON-team een signalerende functie door het feit dat zij ter

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

plaatse zijn en de waterschappen van extra informatie kunnen voorzien.

Chemisch onderzoek

De effecten van de concentratie van de onderzoeksmethoden hebben in 2016 geresulteerd in een bundeling van analyses. Door vergaand geconcentreerd werkzaamheden uit te voeren wordt efficiëntie van procesoptimalisatie meer en meer zichtbaar.

In 2016 werd tot oktober gewerkt met drie locaties. Na de sluiting van Breda worden de analysewerkzaamheden uitgevoerd op de productielocaties Tiel en Leiden. Analyses met een korte houdbaarheid (nutriënten en microbiologie) worden op beide locaties uitgevoerd. In Leiden worden alle waterbodemmonsters conform AS 300 accreditatie kwaliteitseisen centraal geanalyseerd. In Tiel worden juist wateranalyses uitgevoerd met een grotere productieomvang. Dit betreft met name CKV, stikstof, fosfaat en metalen. In samenwerking met STOWA en andere waterschapslaboratoria wordt aan meer specifieke analysemethoden en werkwijzen gewerkt.

Hydrobiologisch onderzoek

Naast het uitvoeren van analyses op het gebied van hydrobiologie houdt dit team zich ook bezig met het ontwikkelen van het vakgebied en afstemming met andere laboratoria. Zo is in 2016 gewerkt aan de nieuwe toetsingstool AquoKIT, dat mede door het IHW ontwikkeld is. De afspraak is dat alle toetsingen over het seizoen met deze nieuwe tool zullen worden uitgevoerd.

UITGANGSPUNTEN EN NORMEN

Algemeen

AQUON kent vanaf het begrotingsjaar 2016 twee programmabegrotingen. In de opzet van de eerste begrotingswijziging 2016 is een structurele verandering doorgevoerd. De eerste programmabegroting wordt "laboratorium AQUON" en het tweede programma "eigenaarsdeel GR AQUON" genoemd.

Salarisontwikkeling

De autonome salarisontwikkeling in het jaar 2016 betrof conform de Sectorale Arbeidsvoorwaardenregeling Waterschappen (SAW) 1,5 procent.

Prijsindexatie

AQUON werd in het jaar 2016 geconfronteerd met beperkte prijsindexaties van haar leveranciers

KOSTENTOEREKENING

- Met ingang van boekjaar 2016 zijn de verdeelsleutels voor de toerekening van de kosten aan de deelnemers gewijzigd. De nieuwe verdeelsystematiek is als volgt vastgesteld door het algemeen bestuur: De vaste kosten worden verrekend op basis van de gemiddelde gerealiseerde productie van de afgelopen drie jaren voorafgaand aan het begrotingsjaar. Voor de jaren 2016 en 2017 gelden in afwijking de aantallen uit de "businesscase AQUON+ (2011)". De variabele kosten worden conform het relatieve aandeel in de werkelijke jaarproductie (aantal ILOW-punten) van het betreffende jaar verdeeld.

WEERSTANDSVERMOGEN

Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen geeft weer de mate waarin AQUON haar risico's kan opvangen. Met andere woorden: het weerstandsvermogen is het vermogen van AQUON om calamiteiten op te vangen zonder dat het invloed heeft op de voortzetting van de uitvoering van het bestaande beleid. Bij het vaststellen van het weerstandsvermogen wordt de weerstandscapaciteit afgezet tegen de risico's die AQUON loopt. De weerstandscapaciteit geeft het geheel van middelen en mogelijkheden weer om niet begrote, onverwachte en substantiële kosten te dekken.

Een weerstandsvermogen bestaat normaliter uit opgebouwde reserves (eigen vermogen), bezuinigingsmogelijkheden en onbenutte belastingcapaciteit om alle risico's af te dekken. Als reserves kunnen de vermogenspositie en bestemmingsreserves worden meegeteld. In lijn met de afspraken gemaakt binnen de GR AQUON kent zij geen algemene reserves (anders dan een bestemmingsreserve) en reserveert daarmee niet voor majeure risico's.

Op grond van de Gemeenschappelijke Regeling en de wet worden tekorten van AQUON gedekt door de deelnemende waterschappen. De deelnemers zijn verantwoordelijk voor de continuïteit en de financiering van de onderneming en staan volledig garant voor de rente en aflossing van aangegane leningen en in rekening courant opgenomen gelden. Met de deelnemende waterschappen als eigenaar is de continuïteit van de organisatie geborgd.

Risico's

AQUON heeft haar risicoanalyse in 2016 geactualiseerd met daarbij opgenomen mitigerende maatregelen. Er zijn in het jaar ontwikkelingen geweest die de risico's vergroten: de organisatie heeft aangekondigd zich om te bouwen. Dit brengt risico's op gebied van continuïteit en kwaliteit mee. Deze risico's zijn geïdentificeerd en onderverdeeld naar bestuurlijke, organisatorische, personele en locatie aspecten. Vanuit risicomangement zijn de gesignaleerde risico's doorgesproken met het bestuur. Tijdens het ombouwproces worden de risico's specifiek gemonitord. Een meest in het oog springend risico is het eventueel uittreden van deelnemende waterschappen.

De structurele operationele risico's zijn te verdelen in twee rubrieken, externe risico's en interne risico's en zijn als volgt samen te vatten:

Gesignaleerde structurele externe risico's zijn: wijzigingen in externe regelgeving (milieu, arbo, CAO, kwaliteitsregelgeving), uittreden van een deelnemend waterschap, druk op tarieven als gevolg van toenemende concurrentie, afnemende productievraag, rente risico en externe financieringen.

Structurele interne risico's zijn: inflexibele kostenstructuur (verhouding vaste versus variabele kosten), bezettingsverliezen (werkelijke productie lager dan begroot), wijzigingen in meetnetten en aantal meetnetten, kwaliteitsverschil van strategische operationele partners, uitvalrisico van expertrollen (met name bij hydrobiologie en chemie) en instrumenten, personeel, ziekteverzuim en aansprakelijkheidsclaims.

Een groot aantal risico's zijn algemene risico's die samenhangen met de aard van de bedrijfsvoering (organisatorische aspecten). De kans van optreden en de omvang van de kosten of gemiste opbrengsten zijn moeilijk in te schatten. Er zijn maatregelen genomen die de risico's verminderen. Mitigerende genomen maatregelen zijn: flexibele arbeidsschil met externe medewerkers en specifieke externe partners, nieuwe afreken-systeem geïntroduceerd, bedrijfsverzekeringen

(jaarlijkse evaluatie), garantstellingen door deelnemers, certificeren van werkprocessen en nieuwe state-of-the-art automatiseringssystemen.

Ten aanzien van de introductie van de Vennootschappij (Vpb) kan worden opgemerkt dat AQUON in overleg met de belastingdienst is op welke wijze de wetgeving voor de bedrijfsvoering van AQUON dient te worden toegepast. AQUON heeft het standpunt dat zij voor die activiteiten waarvoor zij wordt aangemerkt als onderneming voor de Vpb een vrijstelling voor samenwerkingsverbanden van toepassing is. Het risico dat AQUON activiteiten uitvoert welke volledig onder de Vpb -wetgeving gaat vallen wordt als klein ingeschat.

Voor eventuele financiële risico's heeft AQUON voor het jaar een afdoende gebleken post "onvoorzien" opgenomen. Deze risico-inventarisatie is per programma opgesteld en per programma is er een begrotingspost onvoorzien opgenomen. De vermelde risico's zijn in het jaar 2016 niet voorgekomen en de begrotingspost is daarmee in het begrotingsjaar 2016 niet aangesproken.

Frauderisico

Naast de algemene risico's kent elke organisatie een frauderisico. Dit is het risico dat opzettelijk op onrechtmatige wijze waarden of informatie aan de organisatie onttrokken wordt door personeel of management. Het frauderisico wordt periodiek door het management geëvalueerd. De frauderisico's zijn bij AQUON afgedekt door een samenstel van procedures, functiescheidingen en interne controles. In 2016 zijn er geen fraudegevallen geconstateerd en er zijn geen nieuwe risico's geïdentificeerd.

FINANCIERING

In het jaar 2016 heeft AQUON door actief werkkapitaalmanagement geen nieuwe externe bedrijfsfinanciering aangetrokken en zijn nieuwe investeringen voldaan uit inkomsten van de reguliere dienstverlening.

Huidig financieringsarrangement

AQUON heeft na haar oprichting vreemd vermogen via een tweetal bankinstellingen aangetrokken waarmee de vaste activa wordt gefinancierd. AQUON heeft een financieringsarrangement ter waarde van € 9,7 miljoen afgesloten. AQUON betreft geen leningen via haar deelnemende waterschappen. De waarde van de vaste activa (bezittingen) bedraagt op balansdatum € 10,5 miljoen. In de tabel is het verloop van de leningen inzichtelijk gemaakt.

Vaste schulden	Ingangsdatum	Looptijd	Soort	Rente	Historisch leenbedrag	Balans 31-12-2016
Lening 2 1-27487	19-12-2011	30	lineair	3,380%	4.535.000	3.779.167
Lening 3 40.10855	16-12-2013	20	lineair	2,910%	2.000.000	1.800.000
Lening 4 40.10856	16-12-2013	25	lineair	3,145%	1.500.000	1.320.000
Lening 5 40.10857	16-12-2013	29	lineair	3,315%	1.620.000	1.458.000
					9.655.000	8.357.167

Kasgeldlimiet

AQUON valt onder wetgeving Financiering decentrale overheden (wet Fido). De wet Fido heeft als doel het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van de decentrale overheden. In deze wet wordt geschreven over een kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet geeft de maximale kortlopende schuld (inclusief banksaldo) van AQUON aan. Dit is de grens waarbinnen

Heridentificatie
Ernst & Young Accountants LLP

decentrale overheden hun activiteiten met kortlopende middelen mogen financieren in een jaar. Elk kwartaal wordt het gemiddelde van de kortlopende middelen getoetst aan de kasgeldlimiet.

In 2016 heeft AQUON in het gehele jaar geen gebruik gemaakt van haar kasgeldlimiet en bleef daarmee automatisch onder de gestelde norm.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is opgesteld met als doel de rentegevoeligheid van de portefeuille van leningen met als looptijd een jaar of langer te beperken. Dit komt erop neer dat het renterisico in een bepaald jaar niet meer mag bedragen dan een wettelijk bepaald percentage van het begrotings-percentage. Het renterisico op de vaste schuld in een jaar wordt berekend door de som van het bedrag aan herfinanciering en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld. Voor gemeenschappelijke regelingen is de renterisiconorm bepaald op 20%. De renterisiconorm voor AQUON voor 2016 bedraagt hiermee op circa € 4,1 miljoen. De AQUON GR heeft in 2016 deze normering niet geraakt.

Er heeft in 2016 geen uitzetting van gelden plaatsgevonden en er is geen gebruik gemaakt van financiële instrumenten (derivaten, opties en dergelijke). Het risicobeleid is erop gericht toekomstige risico's inzichtelijk te maken, te beheersen, te verminderen of te spreiden. Overtollige dagelden worden dagelijks afgedragen aan Rijksschatkist.

KAPITAALGOEDEREN EN BEDRIJFSMIDDELEN

De belangrijkste kapitaalgoederen van AQUON worden gevormd door de drie panden en de laboratoriuminrichting.

AQUON heeft drie panden in haar bezit. De panden staan in Leiden, Tiel en Breda. Het pand in Breda wordt voor verkoop nog aangehouden: er worden geen bedrijfsactiviteiten (meer) uitgevoerd. Het pand is te koop aangeboden. In 2016 heeft besluitvorming plaatsgevonden ten aanzien van benodigde aanpassing van de panden in Tiel en Leiden als gevolg van de sluiting Breda. Op de locaties Leiden en Tiel hebben verbouwingen plaatsgevonden om de medewerkers en activiteiten uit Breda in de bestaande panden te kunnen huisvesten.

Het onderhoud en beheer voor de panden is uitbesteed aan een gespecialiseerd bedrijf. Hiervoor worden jaarlijkse onderhoudsafspraken gemaakt en grootschalige aanpassingen in nauw overleg uitgevoerd. In het jaar 2016 heeft AQUON een beheersplan kapitaalgoederen met een meerjarig onderhoudsplan voor handen.

Voor de laboratoriuminrichting is het onderhoud ondergebracht bij expertisebedrijven in onderhoud van de instrumenten. Dit betreffen jaarlijkse onderhoudscontracten.

Door de afgesloten leasecontracten liggen de financiële risico's en het onderhoud van het wagonpark niet bij AQUON echter bij leasemaatschappijen.

ONTTREKKINGEN AAN OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES EN VOORZIENINGEN

Naar aanleiding van het bestuursbesluit op 15 april 2015 is een bestemmingsreserve gevormd ter hoogte van het positieve begrotingsoverschot over het jaar 2014. Op 15 april 2016 is ook het positieve begrotingsoverschot over het jaar 2015 toegevoegd aan deze bestemmingsreserve. Met deze twee mutaties werd een bestemmingsreserve gevormd van circa € 2,4 miljoen. Deze reserve betreft in geen enkele betekenis een algemene reserve en is gevormd met het doel de, inmiddels lopende, ombouw van AQUON te financieren.

In het jaar 2016 is een aanvang gemaakt met de herstructurering van AQUON als gevolg van het ombouwplan AQUON en ten gevolge daarvan heeft een onttrekking aan de bestemmingsreserve plaatsgevonden. In onderstaande tabel wordt het verloop van de bestemmingsreserve weergegeven:

Verloopstaat reserves	31-12-2015	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2016
Bestemmingsreserve	1.918.324	529.240	-1.282.463	1.165.101

AQUON heeft een voorziening voor kosten van voormalig personeel. Deze voorziening betreft de kosten voor lopende ww-uitkeringen waarvoor AQUON eigen risicodragers is.

Verloopstaat voorzieningen	31-12-2015	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2016
Voorzieningen voor arbeidsgelateerde verplichtingen	20.511	8.173	20.511	8.173

EMU-SALDO

Wet Hof

De Wet Houdbare OverheidsFinanciën (Wet Hof), die in december 2013 in werking is getreden, en de afspraken over de invulling daarvan in het "Financieel Akkoord" tussen Rijk en decentrale overheden van januari 2013 leiden er toe dat de waterschappen het EMU-saldo meer dan tot nu toe een plaats moeten geven in de beleidsvoorbereiding, sturing en beheersing.

Wet Hof en Gemeenschappelijke regelingen

Artikel 5 van de Wet Hof bepaalt dat de individuele EMU-referentiewaarde van het waterschap naast het eigen aandeel ook het aandeel in openbare lichamen betreft. Hiermee wordt het EMU-saldo van een openbaar lichaam bedoeld dat is ingesteld bij een gemeenschappelijke regeling als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen waaraan het waterschap deelneemt, voor zover dit aandeel aan het waterschap moet worden toegerekend.

EMU saldo 2016

Onderstaand wordt de bepaling van het EMU-saldo 2016 weergegeven.

Onderdeel	Bedrag
1 Exploitatiesaldo (voor toevoeging/onttrekking aan reserves)	1.294.801
2 Invloed investeringen (zie staat van vaste activa)	
-/- bruto investeringsuitgaven	-1.081.656
+ investeringbijdragen van derden	0
+ verkoop materiële en immateriële activa	0
+ afschrijvingen en waardeverminderingen	1.466.989
3 Invloed voorzieningen	
+ toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	8.173
-/- onttrekkingen uit voorzieningen t.b.v exploitatie	-1.302.974
-/- betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	0
+ eventuele externe vermeerderingen van voorzieningen	0
4 Invloed reserves (zie staat van reserves en voorzieningen)	
-/- eventuele betalingen rechtstreeks uit reserves	0
+ eventuele externe vermeerderingen van reserves	0
5 Deelnemingen en aandelen	
+ boekverlies	0
-/- boekwinst	0
EMU-saldo	385.333

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Eenmalige kosten zijn verantwoord en toegelicht onder kostencategorie waartoe zij behoren.

WATERSCHAPSBELASTINGEN

AQUON heft geen waterschapsbelasting en daarmee is deze paragraaf niet van toepassing.

VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn die partijen waarmee AQUON een bestuurlijke relatie heeft én waarin zij financieel een belang heeft. AQUON had in het jaar 2016 geen verbonden partijen.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

JAARREKENING 2016

BALANS PER 31 DECEMBER 2016

Balans per 31 december 2016		31-12-2016	31-12-2015
VASTE ACTIVA		€	€
I	IMMATERIËLE VASTE ACTIVA		
	Overige immateriële vaste activa	1.923.479	2.307.313
II	MATERIËLE VASTE ACTIVA		
	Overige investeringen met een economisch nut	8.542.279	8.543.777
III	FINANCIËLE VASTE ACTIVA		
	Overige langlopende leningen	40.286	53.971
	Overige uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van één jaar of langer	33.836	47.521
		6.450	6.450
TOTAAL VASTE ACTIVA		10.506.044	10.905.061
VLOTTENDE ACTIVA			
IV	VOORRADEN		
	Grond- en hulpstoffen voor eigen gebruik	219.643	233.888
V	UITZETTINGEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR		
		6.854.994	5.857.313
	Uitzettingen bij openbare lichamen	4.291.594	2.801.633
	Uitzettingen in 's Rijks Schatkist	2.546.377	3.017.339
	Overige uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar	17.023	38.341
VI	LIQUIDE MIDDELEN		
	Overige bank- en girotegoeden	439.224	5.072
VII	OVERLOPENDE ACTIVA		
	Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	319.125	186.571
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		7.832.986	6.282.844
TOTAAL ACTIVA		18.339.030	17.187.905
		31-12-2016	31-12-2015
VASTE PASSIVA		€	€
VIII	EIGEN VERMOGEN		
	Bestemmingsreserves	1.165.101	1.918.324
	Gerealiseerd resultaat	0	529.240
IX	VOORZIENINGEN		
	Voorzieningen voor arbeidsgerelateerde verplichtingen	8.173	20.511
X	VASTE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD VAN ÉÉN JAAR OF LANGER		
	Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	8.357.167	8.722.333
TOTAAL VASTE PASSIVA		9.530.440	11.190.408
VLOTTENDE PASSIVA			
XI	NETTO-VLOTTENDE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR		
	Overige kortlopende schulden	2.170.517	1.541.780
XII	OVERLOPENDE PASSIVA		
	Overige vooruitontvangen bedragen die ten behoeve van volgende begrotingsjaren komen	6.638.073	4.455.717
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		8.808.590	5.997.497
TOTAAL PASSIVA		18.339.030	17.187.905

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

EXPLOITATIEREKENING OVER HET JAAR 2016

Programma AQUON TOTAAL					
Kostensoort groepen	Kostensoorten	Programma begroting 2016 voor wijziging	Programma begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Vershil Realisatie en Begroting
		€	€	€	€
LASTEN					
2.1	Salaris huidig personeel en bestuurders	7.995.600	8.380.000	7.908.638	471.362
2.2	Sociale premies	2.088.000	2.088.000	1.853.494	234.505
2.4	Overige personeelslasten	410.300	787.000	548.677	238.323
2.5	Personeel van derden	934.800	884.800	1.135.952	-251.152
	Personeelslasten	11.428.700	12.139.800	11.446.761	693.038
3.11	Uitbestedingen analyses	1.388.800	2.008.800	2.224.468	-215.668
	Uitbesteding	1.388.800	2.008.800	2.224.468	-215.668
3.1	Duurzame gebruiksgoederen	510.100	210.100	204.429	5.671
3.2	Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	2.254.600	2.254.600	2.179.376	75.224
3.3	Energie	267.900	267.900	280.291	-12.391
	Materiële lasten	3.032.600	2.732.600	2.664.097	68.504
1.1	Externe rentelasten	302.700	302.700	277.961	24.739
1.3	Afschrijvingen activa	1.400.000	1.190.500	1.183.305	7.195
1.4	Afschrijvingen van boekverliezen	0	0	283.684	-283.684
	Kapitaalslasten	1.702.700	1.493.200	1.744.950	-251.749
3.4	Huren en rechten	45.500	45.500	44.497	1.003
3.5	Leasebetalingen operational lease	722.200	722.200	629.638	92.562
3.7	Verzekeringen	51.300	51.300	42.498	8.802
3.8	Belastingen	54.900	54.900	46.762	8.138
3.9	Onderhoud door derden	855.200	755.200	764.468	-9.269
3.10	Overige diensten door derden	683.500	1.083.500	1.146.300	-62.800
	Overige indirecte lasten	2.412.600	2.712.600	2.674.163	38.436
5.2	Onvoorzien	100.000	300.000	0	300.000
	Onvoorzien	100.000	300.000	0	300.000
	TOTAAL LASTEN	20.065.400	21.387.000	20.754.439	632.561
BATEN					
3.6	Diensten voor derden	300.000	300.000	395.373	-95.373
	Bijdrage deelnemers	19.765.400	19.607.000	19.076.603	530.397
	TOTAAL BATEN	20.065.400	19.907.000	19.471.976	435.024
	Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	0	0	0	0
	TOTAAL SALDO BATEN EN LASTEN	0	-1.480.000	-1.282.463	-197.537
	Mutatie bestemmingsreserve	0	1.480.000	1.282.463	197.537
	GEREALISEERD RESULTAAT	0	0		

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Op de jaarrekening is naast het gestelde in het waterschapbesluit, de Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen (BBVW) van toepassing. Met betrekking tot de verslaggeving worden de verslaggevingsvoorschriften vanuit het waterschapbesluit gehanteerd.

Activa

Immateriële en materiële vaste activa

De waardering van de vaste activa vindt plaats tegen de historische kostprijs onder aftrek van ontvangen bijdragen en afschrijvingen. De historische kostprijs bestaat uit de werkelijke/historische uitgaven. Afschrijving vindt plaats conform het afschrijvingsbeleid dat is vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Activering vindt plaats op het moment van ingebruikname. De afschrijving vindt plaats vanaf het jaar na het moment van ingebruikname.

De volgende afschrijvingstermijnen worden in overeenstemming met de verordening gehanteerd:

• Immateriële vaste activa	5-7 jaar
• Vervoermiddelen	5 jaar
• Bedrijfsgebouwen	40 jaar
• Verbouwingen en gebouw gebonden installaties	15 jaar
• Overige materiële activa	5 jaar
• Verbouwing in verband met ombouw AQUON 2.0	4 jaar

Duurzame waardevermindering van vaste activa:

Afwaardering van bedrijfseconomisch vastgoed vindt plaats indien de directe opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde. Lagere taxatiewaarden dan de boekwaarden van onroerende zaken zijn hierbij als duurzame waardedaling in aanmerking genomen.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten), de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van financiële vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig wordt een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht.

Voorraden

De grond- en hulpstoffen uitsluitend voor eigen gebruik (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Indien nodig wordt een voorziening voor incourante voorraden gevormd om de eventuele waardedaling of incourantheid op te vangen.

Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar en overlopende activa

De uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Passiva

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de organisatie. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op de contante waarde, het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Baten en lasten

De baten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Een bate wordt genomen zodra deze is gerealiseerd, terwijl een last wordt verwerkt zodra deze bekend is.

De exploitatierekening is voor beide programma's Laboratoriumactiviteiten en Eigenaarsdeel in het totaal opgenomen in Programma AQUON GR.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

I Immateriële vaste activa

De immateriële activa worden alle gecategoriseerd onder "overige immateriële vaste activa". Alle hier verantwoorde activa zijn software en licenties. Onderstaand wordt het verloop van de immateriële vaste activa weergegeven.

Verloop- overzicht IVA	Boekwaarde 31-12-2015	Investerings	Desinves- teringen	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2016
Overige immateriële vaste activa	2.307.313	27.405	0	-411.239	0	0	1.923.479
Totaal	2.307.313	27.405	0	-411.239	0	0	1.923.479

De investeringen betreffen een upgrade van de software die gebruikt wordt in de laboratorium-omgeving.

II Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa was als volgt:

Verloopoverzicht MVA	Gronden en terreinen	Bedrijfs- gebouwen	Machines, apparaten en werktuigen	Overige materiële vaste activa	Totaal materiële vaste activa
Boekwaarde begin begrotingsjaar	1.618.850	5.914.853	728.533	281.541	8.543.777
Investerings	0	637.050	277.805	139.396	1.054.251
Afschrijvingen	0	-391.261	-291.038	-89.766	-772.065
Afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen	0	-283.684	0	0	-283.684
Boekwaarde einde begrotingsjaar	1.618.850	5.876.958	715.300	331.171	8.542.279

Op 9 november 2015 heeft het algemeen bestuur van AQUON besloten één van haar panden af te stoten en niet meer in te zetten voor bedrijfsdoeleinden. Naar aanleiding van deze beslissing heeft er een afwaardering plaatsgevonden in het boekjaar 2015. Eind 2016 heeft er een nieuwe waardering van de marktwaarde plaatsgevonden. Naar aanleiding van deze waardering is er een bedrag van € 283.684 ten laste van het resultaat van het Programma Eigenaarsdeel gebracht.

Afschrijvingskosten

In onderstaande tabel wordt de aansluiting weergegeven van de afschrijvingskosten met de exploitatierekening

	Immaterieel Vast Actief	Materieel Vast Actief	Totaal
Afschrijvingskosten	411.239	772.065	1.183.305

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Investerings

In het jaar 2016 zijn er investeringen geweest in verband met de sluiting van het bedrijfspand in Breda. De panden in Tiel en Leiden zijn aangepast zodat de activiteiten en medewerkers konden worden ondergebracht op beide locaties. De verhuizing is eind 2016 gerealiseerd en afgerond. Samenhangend met de verbouwing is er ook geïnvesteerd in laboratoriummeubilair en ICT-apparatuur. Daarnaast is geïnvesteerd in veldlaptops ten behoeve van hydrobiologische activiteiten. De investering in machines en apparaten betreft de aanschaf van laboratoriumapparatuur waarmee monsteranalyse verregaand geautomatiseerd kan worden. Als laatste investering kan de boot worden genoemd die wordt ingezet voor het nemen van monsters voor onder meer waterbodemanalyses.

In onderstaande tabellen wordt de stand van het investeringskrediet per programma weergegeven:

Investerings Laboratorium	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2016
Investerings in apparatuur en faciliteiten	1.000.000	372.761
Totaal	1.000.000	372.761

Investerings Eigenaarsdeel	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2016
Verbouwingen, kantoormeubilair, terreinaanpassingen en aanpassingen ICT-infrastructuur	1.300.000	681.490
Totaal	1.300.000	681.490

III Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

Verloopoverzicht FVA	31-12-2015	Vermeer- deringen	Aflossingen	31-12-2016
Lening aan bedrijven	47.521	0	-13.685	33.836
Overige uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van een jaar of langer	6.450	0	0	6.450
Totaal	53.971	0	-13.685	40.286

De lening aan bedrijven betreft een financiering aan een leasemaatschappij waarvoor maandelijks een aflossing ontvangen wordt. Vanaf het jaar 2015 worden geen auto's meer afgenomen conform dit model. De verwachting is dat de lening in 2018 in zijn geheel is afgelost. De overige uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van een jaar of langer betreffen de waarborgsommen voor de huur van de panden in Breda en 's-Hertogenbosch. Beide panden worden aangehouden ten behoeve van de afdeling Monsternamen en Logistiek.

IV Voorraden

De stand van de voorraden kan als volgt worden weergegeven:

Voorraden grond- en hulpstoffen	31-12-2015	31-12-2016
Grond- en hulpstoffen voor eigen gebruik	302.888	266.177
Voorziening incurante grond- en hulpstoffen	-69.000	-46.535
Totaal	233.888	219.643

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

De voorraden zijn grond- en hulpstoffen voor uitsluitend eigen gebruik en zijn gewaardeerd tegen de gemiddelde inkoopprijs. De waarde van de voorraden is wederom afgenomen. Dit is mede het gevolg van de sluiting van de vestiging te Breda. Daarnaast is er steeds meer aandacht voor het beheersen van de voorraad.

In 2016 is de voorziening voor incurante voorraden beoordeeld en bijgesteld. De voorziening wordt gevormd voor artikelen die niet courant zijn. De waarde van de voorziening op balansdatum bedraagt € 46.535. De waarde van de voorraden bedraagt op balansdatum € 266.177. De voorziening ten aanzien van de voorraden wordt in mindering gebracht op de balanswaarde voorraden. De balanswaarde van de voorraden is daarmee € 219.643. De daling van de voorziening is te verklaren door de aandacht voor een betere voorraadbeheersing.

V Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar zijn als volgt te specificeren:

Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar	Saldo	Saldo
	31-12-2015	31-12-2016
Uitzettingen bij openbare lichamen	2.801.633	4.291.594
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	3.017.339	2.546.377
Overige uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar	38.341	17.023
Totaal	5.857.313	6.854.994

Aan het einde van het jaar 2016 zijn facturen aan de deelnemende waterschappen en hoogheemraadschappen (openbare lichamen) uitgereikt, betreffende de bijdragen over het eerste kwartaal 2017. Samen met de nog openstaande vorderingen uit 2016 bij de waterschappen en hoogheemraadschappen vormen deze het saldo op de uitzettingen bij openbare lichamen.

AQUON dient haar overtollige liquide middelen aan te houden bij het Rijk, het zogenaamde "Schatkistbankieren". Ten behoeve van het schatkistbankieren heeft AQUON een zogenaamde werkrekening bij een bankinstelling geopend. Op deze rekening heeft AQUON een daglimiet van € 250.000.

De berekening van de benutting van de drempelbedragen van het schatkistbankieren wordt in onderstaande tabel per kwartaal 2016 weergegeven:

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren	Q1	Q2	Q3	Q4
	€	€	€	€
Drempelbedrag	250.000	250.000	250.000	250.000
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	101.508	105.021	97.054	69.601
Ruimte onder drempelbedrag	148.492	144.979	152.946	180.399
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

De overige uitzettingen zijn ontstaan door de uitgevoerde laboratorium werkzaamheden voor derde klanten. Naar aanleiding van een risico-inventarisatie is gebleken dat een voorziening ten aanzien van mogelijke oninbaarheid van de vorderingen per ultimo 2016 niet noodzakelijk is. Het verloop van de voorziening dubieuze debiteuren was als volgt:

Verloopoverzicht Voorziening dubieuze debiteuren	31-12-2015	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2016
Voorziening dubieuze debiteuren	4.474		-4.474	0

VI Liquide middelen

Dit bedrag betreft het saldo op de bankrekeningen bij een tweetal bankinstellingen. De banksaldi kunnen als volgt worden weergegeven:

Liquide middelen	Saldo 31-12-2015	Saldo 31-12-2016
Overige bank- en girotegoeden, bank 1	4.200	437.038
Overige bank- en girotegoeden, bank 2	872	2.185
Totaal	5.072	439.224

De bankrekeningen van AQUON worden afhankelijk van het banksaldo verantwoord onder de post liquide middelen of onder de kortlopende schulden. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van AQUON en zijn dagelijks opeisbaar.

Het banksaldo op Bank 1 was per 31 december hoger dan de daggeldlimiet doordat na, door de ministerie dagelijks uitgevoerde afroaming van gelden, op 30 december een betaling is ontvangen. Op zaterdag 31 december 2016 heeft er geen afroaming plaatsgevonden.

Bij een bankinstelling is eind 2013 voor AQUON een rekening courant krediet afgesloten tot een maximaal bedrag van € 7,0 miljoen. Voor het verkregen krediet is geen zekerheid gesteld. In 2016 is geen gebruik gemaakt van dit krediet.

VII Overlopende activa

De overlopende activa betreffen nog te factureren leveringen aan derden, vooruitbetaalde kosten, vooruit ontvangen facturen en voorschotten betaald aan personeel. Het saldo betreft met name kosten welke in een volgend boekjaar worden verantwoord.

Overige nog te ontvangen bedragen alsmede de vooruit betaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	31-12-2015	31-12-2016
Nog te factureren bedragen	33.307	58.358
Vooruit betaalde bedragen	153.030	259.108
Voorschotten betaald aan personeel	234	108
Overige nog te ontvangen bedragen alsmede de vooruit betaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	0	1.551
Totaal	186.571	319.125

De post Nog te factureren bedragen betreft geleverde diensten aan derden die op de balansdatum nog niet gefactureerd waren.

VIII Eigen vermogen

Conform de statuten van de GR AQUON heeft AQUON op balansdatum geen eigen vermogen, anders dan een bestemmingsreserve. Deze bestemmingsreserve is in het jaar 2015 gevormd na een besluit van het bestuur het positieve begrotingsoverschot over het begrotingsjaar 2014 (€1.918.324) te bestemmen voor de aanstaande ombouw van AQUON. Ook het positieve begrotingsoverschot over het begrotingsjaar 2015 (€529.240) is conform bestuursbesluit hieraan toegevoegd. De onttrekking betreft uitgaven gerelateerd aan het herstructureren van AQUON.

Verloopstaat reserves	31-12-2015	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2016
Bestemmingsreserve	1.918.324	529.240	-1.282.463	1.165.101

IX Voorzieningen

De voorziening betreft een verplichting inzake betalingen aan voormalig personeel, aangezien AQUON eigen risicodragers is voor de ww. De hoogte van deze voorziening is bepaald door rekening te houden met het maandelijks aan UWV te betalen bedrag en een inschatting van de uitkeringsduur. Het verloop van deze voorziening was als volgt:

Verloopstaat voorzieningen	31-12-2015	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2016
Voorzieningen voor arbeidsgelerateerde verplichtingen	20.511	8.173	20.511	8.173

X Vaste schulden

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar over het jaar 2016:

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	31-12-2015	Vermeerderingen	Aflossingen	31-12-2016
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen:				
Bank instelling 1	3.930.333	0	-151.167	3.779.167
Bank instelling 2	4.792.000	0	-214.000	4.578.000
Totaal	8.722.333	0	-365.167	8.357.167

De totale rentelast voor het jaar 2016 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedroeg € 277.394. In het jaar 2017 wordt € 365.167 afgelost (verplichting korter dan 1 jaar). Voor deze vaste schulden staan de deelnemers van de GR AQUON garant.

XI Vaste schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vaste schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn als volgt te specificeren:

Vaste schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	31-12-2015	31-12-2016
Schulden aan leveranciers	816.992	1.442.803
Schulden in verband met te betalen belastingen, sociale en pensioenpremies	724.788	727.714
Totaal	1.541.780	2.170.517

Onder de schulden aan leveranciers is op balansdatum een schuld aan de deelnemende waterschappen opgenomen van € 132.906. De stijging van de stand van de crediteuren wordt met name veroorzaakt door investeringen en kosten gedaan in het Programma Eigenaarsdeel.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

XII Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn als volgt te specificeren:

Overige vooruit ontvangen bedragen die ten behoeve van volgende begrotingsjaren komen	31-12-2015	31-12-2016
Vooruit gefactureerde bedragen	3.156.901	4.727.750
Nog te ontvangen facturen	802.035	1.369.883
Arbeidsrelateerde verplichtingen	359.331	268.412
Frictiekosten Sociaal Statuut	20.000	178.328
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten behoeve van volgende begrotingsjaren komen	117.449	93.700
Totaal	4.455.716	6.638.073

In december 2016 heeft AQUON de voorschotten inzake het eerste kwartaal 2017 aan alle deelnemende waterschappen in rekening gebracht. Deze bijdrage is geheel verantwoord onder de post vooruit gefactureerde bedragen.

De nog te betalen "frictiekosten sociaal statuut" betreffen personeelskosten die samenhangen met het AQUON Sociaal Statuut. Deze personeelskosten zijn als gevolg van herstructurering individueel vastgelegde verplichtingen voor reistijdvergoeding. Deze verplichtingen zijn in 2016 toegenomen door de herplaatsing van medewerkers in Tiel en Leiden als gevolg van sluiting van de locatie Breda. De verplichting op balansdatum bedraagt € 178.328.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Huurverplichtingen

AQUON heeft de volgende, niet uit de balans blijkende huurverplichtingen:

Locatie	Resterende looptijd	Tot	Verplichting komend jaar €	Totale verplichting €
Breda bedrijfshal	1 jaar	31-12-2017	18.500	18.500
's-Hertogenbosch Bedrijfshal + kantoor	14 mnd	28-2-2018	26.964	31.458
Totaal			45.464	49.958

Overige verplichtingen

AQUON heeft de volgende niet uit de balans blijken overige verplichtingen:

Product/Leverancier	Resterende looptijd	Tot	Verplichting komend jaar €	Totale verplichting €
Printer/copier Tiel/Leiden (Itec)	43 mnd	1-8-2020	20.270	72.634
Printer/copier Tiel/Leiden (Konica)	21 mnd	1-10-2018	15.652	27.391
<i>Hosting ICT</i>				
Actacom hosting	16 mnd	1-5-2018	223.263	297.684
Actacom beheer	16 mnd	1-5-2018	175.404	233.872
<i>Salarisadministratie</i>				
Salarisadministratie	1 jaar	1-1-2018	107.000	107.000
<i>Lease auto's</i>				
Wagenplan	29 mnd	1-6-2019	20.565	49.699
Dutchlease	4-54 mnd	1-7-2021	576.160	1.115.080
RouteVision	13-23 mnd	26-11-2018	18.793	20.361
Totaal			1.157.107	1.923.720

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING OVER HET BEGROTINGSJAAR

Algemeen

De indeling van de exploitatierekening wijkt (gedeeltelijk) af van de indeling zoals die is opgenomen in bijlage 2 van de Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen. Bij de exploitatierekening is de indeling van de begroting gevolgd om de vergelijking tussen de begroting en de jaarrealisatie te vereenvoudigen.

De exploitatierekening wordt het programma Laboratorium en het programma Eigenaarsdeel separaat weergegeven en toegelicht.

In de exploitatierekening zijn de volgende kolommen opgenomen:

- Programmabegroting 2016 voor wijziging
- Programmabegroting 2016 na wijziging
- Realisatie 2016
- Het verschil tussen de kolommen Realisatie 2016 en Programmabegroting 2016 na wijziging

Het jaar 2016 sluit af met een exploitatiesaldo van nihil voor beide programma's. In het kader van begrotingsrechtmatigheid kan worden vastgesteld dat er geen overschrijdingen van de budgetten ten opzichte van de vastgestelde programmabegroting hebben plaatsgevonden.

PROGRAMMA LABORATORIUM

Programma Laboratorium					
Kostensoort groepen	Kostensoorten	Programma begroting 2016 voor wijziging	Programma begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil Realisatie en Begroting
		€	€	€	€
LASTEN					
2.1	Salaris huidig personeel en bestuurders	7.995.600	8.380.000	7.615.218	764.782
2.2	Sociale premies	2.088.000	2.088.000	1.853.494	234.506
2.4	Overige personeelslasten	410.300	327.000	330.475	-3.475
2.5	Personeel van derden	934.800	784.800	1.135.952	-351.152
	Personeelslasten	11.428.700	11.579.800	10.935.139	644.661
3.11	Uitbestedingen analyses	1.388.800	1.588.800	2.224.468	-635.668
	Uitbesteding	1.388.800	1.588.800	2.224.468	-635.668
3.1	Duurzame gebruiksgoederen	510.100	210.100	204.429	5.671
3.2	Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	2.254.600	2.254.600	2.179.376	75.224
3.3	Energie	267.900	267.900	280.291	-12.391
	Materiële lasten	3.032.600	2.732.600	2.664.097	68.504
1.1	Externe rentelasten	302.700	302.700	277.961	24.739
1.3	Afschrijvingen activa	1.400.000	1.190.500	1.183.305	7.195
1.4	Afschrijvingen van boekverliezen	0	0	0	0
	Kapitaalslasten	1.702.700	1.493.200	1.461.266	31.935
3.4	Huren en rechten	45.500	45.500	44.497	1.003
3.5	Leasebetalingen operational lease	722.200	722.200	629.338	92.862
3.7	Verzekeringen	51.300	51.300	42.498	8.802
3.8	Belastingen	54.900	54.900	46.762	8.138
3.9	Onderhoud door derden	855.200	755.200	737.007	18.193
3.10	Overige diensten door derden	683.500	683.500	686.905	-3.405
	Overige indirecte lasten	2.412.600	2.312.600	2.187.006	125.593
5.2	Onvoorzien	100.000	200.000	0	200.000
	Onvoorzien	100.000	200.000	0	200.000
	TOTAAL LASTEN	20.065.400	19.907.000	19.471.976	435.024
BATEN					
1.1	Externe rentebaten	0	0	0	0
3.6	Diensten voor derden	300.000	300.000	395.373	-95.373
5.2	Onvoorzien	0	0	0	0
	Bijdrage deelnemers	19.765.400	19.607.000	19.076.603	530.397
	TOTAAL BATEN	20.065.400	19.907.000	19.471.976	435.024
	Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	0	0	0	0
	TOTAAL SALDO BATEN EN LASTEN	0	0	0	0
	Mutatie bestemmingsreserve	0	0	0	0
	GEREALISEERD RESULTAAT	0	0	0	0

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

Lasten

Personeelslasten

De ombouw van AQUON heeft een daling van het aantal personeelsleden tot gevolg wat een daling van de salariskosten ten opzichte van de begroting tot gevolg heeft. Het aantal personeelsleden is gedaald van 175 naar 161 medewerkers.

Kostensoort groepen Bedragen in €	Kostensoorten	Realisatie 2016	Programma begroting 2016 na wijziging	Vershil Realisatie en Begroting
2.1	Salaris huidig personeel en bestuurders	7.615.218	8.380.000	764.782
2.2	Sociale premies	1.853.494	2.088.000	234.506
2.4	Overige personeelslasten	330.475	327.000	-3.475
2.5	Personeel van derden	1.135.952	784.800	-351.152
	Personeelslasten	10.935.139	11.579.800	644.661

Onder de overige personeelslasten worden de lasten verantwoord betreffende woon-werkverkeer, dienstreizen, studiekosten, werving personeel, gratificaties en Arbo-gerelateerde kosten. De overschrijding van de uitgaven op het gebied van personeel derden wordt veroorzaakt door een hogere inzet van personeel derden als gevolg van ziekte. Een andere vorm van inhuur zijn medewerkers die tijdelijk ingehuurd worden vanwege hun specifieke expertise. De organisatie en hervorming van AQUON vraagt kennis en kunde die niet altijd aanwezig is bij haar personeel.

Uitbesteding

Onder deze kostencategorie worden de kosten voor de uitbesteding van werkzaamheden aan derden opgenomen. Dit betreft uitbestede werkzaamheden voor de afdelingen Chemie, Hydrobiologie en Monsternamen en Logistiek. De stijging van deze post wordt veroorzaakt door de verhuizing van Breda naar Leiden en Tiel waardoor analyses door derden moesten worden uitgevoerd. Daarnaast zijn er analyses op het gebied van onder andere waterbodems die niet door AQUON zelf worden uitgevoerd (met name voorbereidende werkzaamheden) en zijn er projecten in opdracht gegeven door de waterschappen extra uitbesteed.

Materiële lasten

Duurzame gebruiksgoederen

Deze kostencategorie betreft de aangeschafte duurzame gebruiksgoederen welke de activeringsgrens van € 25.000 niet overschrijden.

Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen

Deze kostencategorie omvat het verbruik van materialen, chemicaliën en gasflessen door het laboratorium.

Energie

Deze kostencategorie bevat de energiekosten van de verschillende locaties, voor zover deze separaat in rekening worden gebracht. Op een aantal locaties zijn deze kosten niet gespecificeerd maar opgenomen in een totaal bedrag van huur- en servicekosten.

Kapitaalslasten

Externe rentelasten

Onder deze post is de rente van bij een tweetal bankinstellingen afgesloten leningen opgenomen.

Afschrijvingen

Deze kostencategorie betreffen de afschrijvingen van immateriële en materiële vaste actie.

Overige indirecte lasten

Huur en rechten

Onder deze post worden de huur- en servicekosten verantwoord voor de verschillende locaties. De huurprijzen worden jaarlijks geïndexeerd volgens CBS index.

Leasebetalingen operationele lease

Deze post betreft de kosten voor de lease van de bedrijfsauto's.

Verzekeringen

Het betreft hier voornamelijk de premies van de polissen voor de wagenparkverzekeringen, aansprakelijkheidsverzekeringen en brand- en opstalverzekeringen voor de panden.

Belastingen

De belastingen hebben betrekking op gemeentelijke belastingen (WOZ, verontreinigingsheffing, etc.). De overige belastingen betreffen de houderschapsbelasting van het wagenpark voor zover de auto's in eigendom zijn.

Onderhoud door derden

Onder deze post wordt het gebouwbeheer en –onderhoud opgenomen. Daarnaast worden lasten voor onderhoud en reparaties van apparatuur en laboratorium instrumenten hier opgenomen.

Overige diensten door derden

Het betreft de diensten voor facilitaire ondersteuning (o.a. centrale repro, postdistributie, porto, telefoniste/receptioniste en bibliotheek), diensten IT (beheer systemen, onderhoud en ontwikkeling van standaardapplicaties en algemene IT-activiteiten) en cateringkosten. Ook de diensten in het kader van advisering, accountantskosten, kosten van afvoer laboratoriumafval en (overige) uitbestede werkzaamheden zijn hieronder opgenomen.

Baten

Diensten voor derden

De opbrengst is in verband met werken voor derden. Deze derden betreffen veelal private bedrijven niet zijnde de deelnemende waterschappen.

Bijdrage deelnemers

Onder deze post zijn de bedragen van de bijdragen verantwoord van de deelnemende waterschappen en hoogheemraadschappen. Deze bedragen worden middels een voorschot berekend en achteraf vindt er een verrekening van de totale kosten plaats.

Wet normering topinkomens

De wet normering topinkomens (WNT) presenteert een overzicht van de inkomens van de topfunctionarissen van AQUON. Het inkomen van een topfunctionaris in de (semi-) publieke sector mag volgens de WNT maximaal 130% van een ministersalaris zijn. (Semi-) publieke instellingen zijn verplicht om jaarlijks de bezoldigingsgegevens en eventuele ontslagvergoeding van hun functionarissen te publiceren in de financiële jaarverslagen.

Het gehele bestuur van AQUON is onbezoldigd. AQUON heeft in 2016 geen topfunctionarissen in dienst met een hoger salaris dan toegestaan op basis van de WNT. De dagelijkse leiding wordt uitgeoefend door de directeur.

In het kader van de WNT is het volgende overzicht opgesteld:

Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	R.W. Bleker	J.J.M. van der Aa	G.P. Beugelink	A.C.M. van Eekhout	P.F.J. van den Eijnden	W.P.J. de Kleijn	H. Pluckel	C. Sas	Mevr. E.H.T. Stravens	Mevr. I.J. A. ter Woort
Functie(s)	Voorzitter	Bestuurder	Bestuurder	Bestuurder	Bestuurder	Bestuurder	Bestuurder	Bestuurder	Bestuurder	Bestuurder
Aanvang en einde functievulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 4/01	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	4/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel WNT-maximum[1]	26.850	17.900	17.900	196	17.900	17.900	17.900	17.753	17.900	17.900
Bezoldiging										
Beloning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal[2]	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal bezoldiging	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Motivering indien overschrijding:	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2015										
Aanvang en einde dienstverband 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	4/6 - 31/12	1/1 - 31/12	10/12-31/12	4/5 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	4/6-31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging 2015										
Beloning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal bezoldiging 2015	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Individueel WNT-maximum 2015	26.700	17.800	10.383	17.800	nvt	11.867	17.800	17.800	10.383	17.800

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een dienstbetrekking

bedragen x € 1	J.K. Bouma
Functie(s)	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1
Individueel WNT-maximum[1]	179.000
Bezoldiging	
Beloning	107.138
Belastbare onkostenvergoedingen	0
Beloningen betaalbaar op termijn	14.198
Subtotaal[2]	121.336
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	4.206
Totaal bezoldiging	117.130
Motivering indien overschrijding:	n.v.t.
Gegevens 2015	
Duur dienstverband in 2015	1/1- 31/12
Omvang dienstverband 2015 (in fte)	1
Bezoldiging 2015***	
Beloning	102.335
Belastbare onkostenvergoedingen	0
Beloningen betaalbaar op termijn	14.581
Subtotaal	116.916
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	1.165
Totaal bezoldiging	115.751
Individueel WNT-maximum 2015	178.000

** In de WNT-verantwoording over 2016 is een prestatie- en gratificatietoeslag opgenomen die in het jaar 2016 is uitbetaald. Deze beloning is niet gebaseerd op voor inwerkingtreding van de WNT gemaakte afspraken en is derhalve niet in overeenstemming met de WNT. Op grond van artikel 2.11 WNT is deze toegekende gratificatie niet toegestaan en wordt conform de wet als wettelijke onverschuldigde betaling aangemerkt. Het toegekende bedrag is opgenomen in de jaarrekening over 2016 en in het overzicht als "onverschuldigd betaald" gepresenteerd. Er heeft geen terugvordering plaatsgevonden van deze betaalde beloning op grond van de brief van de minister van BZK aan de Eerste Kamer d.d. 15 december 2015, nu de toegekende beloning niet heeft geleid tot een overschrijding van de voor de betrokken topfunctionaris geldende bezoldigingsmaximum.

*** De vergelijkende cijfers zijn aangepast ten opzichte van de gecertificeerde verantwoording over 2015. In de verantwoording over 2015 was ten onrechte de variabele beloning ad € 1.165,- niet separaat als onverschuldigde betaling gepresenteerd in de WNT toelichting. De presentatie van de vergelijkende cijfers is hierop aangepast. Hertoetsing van de gecorrigeerde cijfers aan de destijds geldende WNT regelgeving heeft geleid tot onverschuldigde betalingen aangezien de variabele beloning op grond van artikel 2.11 van de WNT niet is toegestaan. Terugvordering heeft niet plaatsgevonden, op grond van de brief van de minister BZK d.d. 15 december 2015, aangezien de verstrekte variabele beloning niet heeft geleid tot overschrijding van de van toepassing zijnde maximale bezoldigingsnorm ad € 178.000.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

PROGRAMMA EIGENAARSDEEL

Programma Eigenaarsdeel					
Kostensoort groepen	Kostensoorten	Programma begroting 2016 voor wijziging	Programma begroting 2016 na wijziging	Realisatie 2016	Verschil Realisatie en Begroting
		€	€	€	€
	LASTEN				
2.1	Salaris voormalig personeel	0	0	293.420	-293.420
2.4	Overige personeelslasten	0	460.000	218.202	241.798
2.5	Personeel van derden	0	100.000	0	100.000
	Personeelslasten	0	560.000	511.622	48.378
3.11	Uitbestedingen analyses	0	420.000	0	420.000
	Uitbesteding	0	420.000	0	420.000
1.4	Afschrijvingen van boekverliezen	0	0	283.684	-283.684
	Kapitaalslasten	0	0	283.684	-283.684
3.9	Onderhoud door derden	0	0	27.462	-27.462
3.10	Overige diensten door derden	0	400.000	459.695	-59.695
	Overige indirecte lasten	0	400.000	487.157	-87.157
5.2	Onvoorzien	0	100.000	0	100.000
	Onvoorzien	0	100.000	0	100.000
	TOTAAL LASTEN	0	1.480.000	1.282.463	197.537
	Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	0	0	0	0
	TOTAAL SALDO BATEN EN LASTEN	0	-1.480.000	-1.282.463	-197.537
	Mutatie bestemmingsreserve	0	1.480.000	1.282.463	197.537
	GEREALISEERD RESULTAAT	0	0	0	0

Lasten

Personeelslasten

Uitgaven op het gebied van personeel als gevolg van de ombouw van AQUON zijn onder personeelslasten verantwoord bij het programma Eigenaarsdeel. Dit betreffen bijvoorbeeld afkoopsommen. Daarnaast zijn onder deze post de vergoedingen opgenomen voor werknemers die door de waterschappen in het kader van het doorstroomprogramma zijn overgenomen door waterschappen.

Kostensoort groepen Bedragen in €	Kostensoorten	Realisatie 2016	Programma begroting 2016 na wijziging	Verschil Realisatie en Begroting
2.1	Salaris voormalig personeel	293.420	0	-293.420
2.2	Sociale premies	0	0	0
2.4	Overige personeelslasten	218.202	460.000	241.798
2.5	Personeel van derden	0	100.000	100.000
	Personeelslasten	511.622	560.000	48.378

Onder de post overige personeelslasten zijn de extra vergoedingen als gevolg van extra reistijd verantwoord samenhangend met de reorganisatie. De hoogte van de vergoeding is bepaald door een inschatting te maken van de extra kosten als gevolg van extra reistijd voor de jaren dat deze vergoeding aan de medewerkers die het betreft, uitgekeerd moet gaan worden.

Uitbesteding

Onder deze kostencategorie worden de kosten voor de uitbesteding van werkzaamheden aan derden opgenomen. In het jaar 2016 zijn er geen kosten verantwoord in het programma Eigenaarsdeel onder deze post.

Kapitaalslasten

Afschrijvingen van boekverliezen

Eind 2016 heeft er een nieuwe waardering van het bedrijfspand in Breda van de marktwaarde plaatsgevonden. Naar aanleiding van deze waardering is er een bedrag van € 283.684 ten laste van het resultaat van het Programma Eigenaarsdeel gebracht.

Overige indirecte lasten

Onderhoud door derden

Onder deze post wordt het gebouwbeheer en –onderhoud opgenomen. Het betreft met name de kosten samenhangend met een calamiteit die zich heeft voorgedaan in Tiel ten tijden van de verbouwing.

Overige diensten door derden

Het betreft de diensten in het kader van advisering en ondersteuning bij de verbouwingen van Tiel en Leiden en de gerelateerde verhuizing. Daarnaast zijn er adviseurs geweest op het gebied van organisatieaanpassingen en juridische ondersteuning op het gebied van personeel.

Mutatie bestemmingsreserve

De uitgaven gedaan in het kader van het Programma Eigenaarsdeel worden in het geheel in mindering gebracht op de bestemmingsreserve zoals deze is gevormd uit de positieve bedrijfsresultaten van 2014 en 2015. Dit conform besluit AB datum 8 februari 2016.

OVERIGE GEGEVENS

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

BESLUIT TOT RESULTAATBESTEMMING 2016 EN VASTSTELLING VAN DE JAARREKENING

Voorstel tot resultaatbestemming

In de statuten van de GR AQUON is een artikel opgenomen omtrent de kostentoerekening.

Artikel 28 Kostentoerekening:

- 1 Het algemeen bestuur stelt, als onderdeel van de begroting, jaarlijks de uitgangspunten voor de toerekening van de kosten aan de producten vast.
- 2 De kosten over het voorgaande kalenderjaar worden bij de deelnemers in rekening gebracht op basis van de door het algemeen bestuur voor het betreffende jaar, bij de begroting, vastgestelde uitgangspunten en producten.

De jaarrekening 2016 wordt afgesloten met een resultaat van nihil. De totale kosten worden verrekend met de hoogheemraadschappen en waterschappen volgens het besluit van het Algemeen Bestuur dd 10 november 2016.

Besluit tot vaststelling van jaarrekening

Op grond van de Wet op gemeenschappelijke regelingen wordt de jaarrekening van de GR AQUON vóór 15 april 2017 aangeboden aan het Algemeen Bestuur.

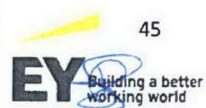
Op grond van artikel 104 van de Waterschapswet wordt de GR AQUON Jaarrekening 2016 in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van AQUON op 13 april 2017 goedgekeurd.

Vastgesteld wordt dat het resultaat van AQUON GR nihil is.

De jaarrekening over het begrotingsjaar 2016 wordt vastgesteld.

CONTROLEVERKLARING

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van Gemeenschappelijke Regeling Aquon

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Gemeenschappelijke Regeling Aquon te Tiel gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van Gemeenschappelijke Regeling Aquon op 31 december 2016 in overeenstemming met de hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het door het algemeen bestuur vastgestelde normen- en toetsingskader 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2016;
- de exploitatierekening over 2016;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Waterschapsbesluit, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 29 november 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Gemeenschappelijke Regeling Aquon zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 207.540 waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 5.2 lid 1 Waterschapsbesluit.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 5.3 Waterschapsbesluit. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 41.400 (zijnde 20% van de goedkeuringstolerantie) rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaan uit:

- ▶ het jaarverslag, waaronder het voorwoord, kerngegevens, de programmaverantwoording en de paragrafen;
- ▶ overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van het Waterschapsbesluit is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Waterschapswet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Waterschapsbesluit.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening
Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het door het algemeen bestuur vastgestelde normen- en toetsingskader 2016. In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Waterschapsbesluit, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur, de Regeling Controleprotocol WNT 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten, alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.
Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 13 april 2017

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. B. Smeenk RA